

Правові питання охорони здоров'я в Україні

УДК 614.2

Задорожна В.О. студентка 2 курсу
факультету міжнародних
економічних відносин, ХНЕУ

Досліджено стан нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я. Виявлені проблемні питання у правовому регулюванні медичної сфери. Запропоновані можливі шляхи покращення нормативно-правового регулювання данного питання.

Исследовано состояние нормативно-правовой базы в сфере здравоохранения. Выявлены проблемные вопросы в правовом регулировании медицинской сферы. Предложены возможные пути улучшения нормативно-правового регулирования данного вопроса.

The researchers studied the state of the normative-legal base in the sphere of health care. It was identified problems in the legal regulation of medical sector. It was suggested possible ways of normative-legal regulation's improvement on this issue.

Ключові слова: медицина, охорона здоров'я, суспільство, держава, людина.

Кожна людина має непорушне конституційне право на охорону здоров'я, тому держава повинна піклуватися про забезпечення і вдосконалення медичної допомоги для всього населення, а також нести відповідальність перед громадянами за забезпечення цих прав.

Регулювання суспільних відносин у галузі охорони здоров'я неможливе без стабільної нормативно-правової бази. З метою забезпечення високої працездатності, довголітнього активного життя, гармонійного розвитку фізичних і духовних сил громадян, а також усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, держава створює нормативно-правову базу, регулює її, здійснює контроль за

виконанням та застосовує відповідні санкції у разі порушення законодавства. Однак, на сьогодні, якість медичного обслуговування та існуючий рівень охорони здоров'я є недостатніми. Серед іншого це відбувається на підставі недосконалої нормативно-правової бази, покликаної врегульовувати це питання. Відповідно виникає необхідність у здійсненні більш детального аналізу цієї проблеми з метою подання існуючих недоліків.

У всьому світі охорона здоров'я вважається дуже важливою галуззю. У Загальній Декларації прав людини у ст. 25.1 зазначено, що кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний огляд і соціальне обслуговування, який необхідний для підтримки здоров'я [1; Ст.25].

Законодавство України про охорону здоров'я базується на Конституції України. Стаття 3 Основного закону проголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. У статті 27 зазначено, що кожна людина має невід'ємне право на життя. Ст. 46 Основного закону гарантує громадянам право на соціальний захист. Ст. 49, передбачає, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності [2; Ст. 3; 27; 46; 49].

Більш детально проблеми охорони здоров'я розглядаються в Законах України, Постановах Верховної Ради, Указах та Розпорядженнях Президента України, Постановах та Розпорядженнях Кабінету Міністрів України, нормативних актах центральних органів виконавчої влади та міжнародних договорах України. Серед них можна назвати такі, як Закон України «Про забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення України», Постанова Кабінету

Міністрів «Про Комплексні заходи боротьби з туберкульозом», Постанова Верховної Ради «Про проект Закону України про захист населення від інфекційних хвороб», Постанова Кабінету Міністрів «Про комплексні заходи для запобігання розповсюдженню хвороб, що передаються статевим шляхом»[3].

Однак, не дивлячись на цілу низку існуючих нормативно-правових актів, проблеми правового регулювання відносин з питань охорони здоров'я залишаються невирішеними та вимагають подальшої роботи над формуванням сучасної законодавчої бази. Застарілість та недосконалість нормативно-правових документів приводить до нещасних випадків та зростання соціального незадоволення. Необхідно швидко реагувати на зміни в суспільстві, фінансувати дослідження та розвиток нових технологій, заохочувати молодих кваліфікованих спеціалістів, сприяти збагаченню громадян знаннями про права на охорону здоров'я.

Проголошені Конституцією України громадянські права на здоров'я і охорону здоров'я фактично залишаються декларацією, а їх невиконання пояснюються не злою волею влади, а відсутністю у бюджеті коштів, необхідних для фінансування галузі, гідної оплати праці лікарів та інших медичних працівників, медикаментозного, медико-технологічного та матеріально-технічного забезпечення медичних закладів, розробку і впровадження новітніх ефективних медичних технологій [4; С. 15].

Державне фінансування системи охорони здоров'я в Україні досить незадовільне, бо складає всього 3,6% ВВП (2004 р.), що значно менше порівняно з розвиненими країнами світу та Європи. Кількість лікарів та лікарняних ліжок на 1 особу відповідно перевищує в 5,3 рази середній рівень цього показника в розвинених країнах, а середня тривалість перебування в лікарні (близько 16 днів) – є вдвічі більшою в тому ж порівнянні. Більша частина бюджетних коштів, що виділяються на охорону здоров'я, витрачається на виплату заробітної плати та оплату лікарняними закладами електроенергії. При цьому заробітна плата залишається дуже низькою, хронічно бракує коштів на інвестиції в сучасне медичне діагностичне та лікувальне обладнання. В цілому

система охорони здоров'я України є занадто спеціалізованою і не може забезпечити надання доступних базових медичних послуг [5; С. 27].

Крім того існує безліч проблем стосовно контролю за дотриманням вимог нормативно-правових актів в сфері охорони здоров'я.

Таким чином, з урахуванням того, що галузь охорони здоров'я – це одна з головних сфер діяльності держави, вона потребує гідного інтересу до законотворчих органів, а також прийняття відповідних нормативно-правових актів, покликаних забезпечити її більш якісне правове регулювання. В Україні дуже складна ситуація з нормативно-правовим регулюванням цієї галузі, а також і з дотриманням вже існуючих положень законодавства. Бюджет держави не дозволяє відповідати рівню міжнародної охорони здоров'я, тому вона залишається на низькому рівні. Профілактика захворювань, пропагування здорового способу життя, стимулювання підвищення якості та кількості медичних кадрів, забезпечення населення належною медичною допомогою, а лікарень сучасним обладнанням – все це повинно стати найважливішим завданням влади.

Література

1. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93. – С. 89. – Ст. 3103.

2. Конституція України : від 28.06.1996 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 25985.

3. Правове регулювання безпеки життєдіяльності / Київський національний університет культури і мистецтв. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/bjd/23172/>.

4. Ціборовський О. М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О. М. Ціборовський, С. В.Істомін, В. М.Сорока. – К.: Український інститут громадського здоров'я, 2011. – 72 с.

5. До вищого рівня життя. Економічний порядок денний для України // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – 2004. – 109 с.

Зав. кафедри
правового регулювання економіки
к.ю.н., проф.

Сергієнко В. В.

Керівник, викл.

Жирнова К. О.

Автор

Задорожна В.О.